

**Міністерство освіти і науки України
Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола
Юридичне відділення**

*Циклова комісія
юридичних дисциплін*

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни:

«Кримінальне право України»

на тему:

***«Розбій і суміжні склади злочинів
(грабіж, вимагання, бандитизм)»***

Виконав:

студентка групи Пб-11

Карпів Анастасія

Тернопіль – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗБОЮ ЯК КАТЕГОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	7
<i>1.1. Поняття розбою, як категорії кримінального права та її місце в системі кримінально-правових норм .....</i>	<i>7</i>
<i>1.2. Історія розвитку законодавства, що встановлює кримінальну відповідальність за розбій .....</i>	<i>8</i>
<i>1.3. Розбій за кримінальним законодавством деяких зарубіжних країн .....</i>	<i>11</i>
РОЗДІЛ 2. ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБ'ЄКТИВНИХ ТА СУБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК РОЗБОЮ. ВІДМІННІСТЬ РОЗБОЮ ІЗ СУМІЖНИМИ СКЛАДАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	14
<i>2.1. Об'єктивні ознаки розбою та їх відмінність від суміжних складів кримінального правопорушення .....</i>	<i>14</i>
<i>2.2. Суб'єктивні ознаки розбою та їх відмінність від суміжних складів кримінального правопорушення .....</i>	<i>15</i>
<i>2.3. Кваліфікуючі ознаки розбою та їх співвідношення із суміжними складами кримінальних правопорушень .....</i>	<i>16</i>
РОЗДІЛ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ РОЗБОЮ, ГРАБЕЖУ, ВИМАГАННЯ ТА БАНТИТИЗМУ В ПОРІВНІННІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ	19
ВИСНОВОК	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	24

ВСТУП

Актуальність дослідження. Вивчення проблематики кваліфікації злочинів проти власності та особи завжди було актуальним у доктрині кримінального права та практиці правозастосування.

Цього вимагає реалізація конституційних принципів побудови демократичної, правової держави. Прийнятий у 2001 році Кримінальний кодекс України (далі – КК України) запровадив у правову дійсність низку новел, які стосуються кримінально-правового захисту особистості та відносин власності.

Проте диверсифікація корисливо-насильницьких посягань, використання понять та термінів інших галузей права при формулюванні диспозиції спеціальних складів насильницького заволодіння власністю у КК України зумовлюють певні труднощі при кваліфікації розбою.

Слід зазначити, що обрання для компаративного аналізу кримінального законодавства двох країн пострадянського блоку щодо визначення юридичних ознак характеристик складу розбою має певну рацію та методологічно передбачає необхідність системного аналізу проблеми. Важливим є порівняльне дослідження впливу змін та векторів політичного розвитку на характеристики криміналізації корисливо-насильницьких злочинів та стану протидії ним в Україні.

Характеристики об'єкту розбійних нападів мають значення не тільки при кваліфікації розбою як злочину погрози майновій безпеці та особистості, але й можуть бути підставою для подальшого вирішення питання про статус та місце цього злочину у системі кримінально-правових норм. Захист людини є трендом розвитку кримінальної політики у світі. Невідповідність сучасним тенденціям кримінально-правової норми про розбій, яка водночас передбачає захист власності та особистості, дає підстави зробити висновок про необхідність визначення характеристик вказаної норми порівняно зі сталими дефініціями законодавства інших країн.

Названі аспекти проблеми вимагають додаткового наукового пошуку в процесі вирішення питання про сутність і зміст порівняльно-правової складової захисту власності та особистості при розбійних посяганнях. Наведене зумовлює необхідність теоретичного дослідження проблематики кримінально-правового захисту безпекових характеристик прав особистості в сучасних умовах розвитку кримінально-правової теорії і правозастосовчої діяльності в Україні.

Питання кримінально-правової характеристики розбою розглядали в своїх роботах такі відомі вчені, як М.І. Бажанов, В.С. Батиргарєєва, Г.М. Борзенков, В.О. Владимиров, Л.Д. Гаухман, М.А. Гельфер, В.О. Глушков, Б.М. Головкін, В.Г. Гончаренко, О.О. Горішний, Л.М. Демидова, Ю.А. Дорохіна, В.П. Ємельянов, М.М. Ісаєв, Л.М. Кривоченко, Г.Л. Крігер, В.Г. Кундеус, С.Я. Лихова, Ю.І. Ляпунов, П.С. Матишевський, М.І. Мельник, М.П. Михайлов, М.І. Панов, О.С. Сотула, Є.Л. Стрельцов, І.С. Тишкевич, В.В. Тіщенко та ін. Певні характеристики порівняльно-правового аналізу проблеми зустрічаються у працях С.В. Албула, А.В. Байлова, Н.А. Дідківської, О.М. Лупіносової, Є.Ю. Полянського, Я.О. Триньової, В.О. Тулякова, В.В. Шаблистого, О.Ю. Юрченко.

Наукові праці цих учених присвячені окремим характеристикам корисливо-насильницьких посягань на права людини та особисту безпеку. Проте дослідженню питань визначення загального поняття розбою як кримінально-правової категорії у компаративному аспекті країн, що розвиваються різновекторно, але паралельно, до цього часу в науці кримінального права не приділялося належної уваги.

Таким чином, актуальність теми курсової роботи та її науково-практичне значення зумовлюються необхідністю подальшого компаративного аналізу кримінально-правової категорії розбою за законодавством України, вдосконалення чинного кримінального законодавства в цій сфері та практики його застосування.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є здійснення правового аналізу відповідальності за розбій за законодавством України. Для досягнення цієї мети в дисертації вирішувалися такі **завдання**:

- охарактеризувати соціально-кримінологічні передумови криміналізації складу розбою;
- розглянути особливості методології порівняльно-правового аналізу кримінальної відповідальності за розбій;
- визначити особливості становлення та розвитку кримінального законодавства України у сфері відповідальності за розбійні напади;
- охарактеризувати об'єкт складу розбою за кримінальним законодавством України;
- розглянути об'єктивну сторону складу розбою за кримінальним законодавством України;
- визначити особливості суб'єктивної сторони складу розбою за кримінальним законодавством України;
- охарактеризувати суб'єкт розбою за КК України;
- розмежувати кваліфіковані склади розбою за кримінальним законодавством України;
- визначити деякі спеціальні випадки конкуренції норм при кваліфікації розбою;

Об'єктом дослідження є кримінальні правовідносини із відповідальності за розбій відповідно до КК України.

Предметом дослідження є кримінальна відповідальність за розбій за законодавством України.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є низка загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, вибір яких обумовлений метою, завданнями, об'єктом і предметом дослідження. В основу курсової покладений діалектичний метод дослідження правових явищ. За допомогою історичного методу було досліджено становлення та розвиток кримінального законодавства України у сфері відповідальності за розбійні напади. Системно-структурний метод використовувався при дослідженні стану криміналізації розбійних нападів (підрозділ 1.1). Порівняльно-правовий метод дозволив встановити спільні риси та відмінності кримінальної відповідальності

за розбій за законодавством України. За допомогою догматичного методу досліджені юридичні конструкції і терміни у кримінальному законодавстві України. Метод системного аналізу застосовувався для виявлення закономірностей функціонування системи корисливо-насильницьких злочинів, їх диференціації та розмежування. Герменевтичний метод використовувався для ціннісного тлумачення системи норм про кримінальну відповідальність за розбій. За допомогою методу теоретико-правового моделювання були сформульовані пропозиції щодо вдосконалення кримінально-правових норм про відповідальність за розбій.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗБОЮ ЯК КАТЕГОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1.1. Поняття розбою, як категорії кримінального права та її місце в системі кримінально-правових норм

Відповідно до статті 187 КК України, «розбій як злочин проти власності - це напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства» [2].

З аналізу поняття розбою яке закріплене у статті 187 Кримінального кодексу України можна дійти висновку що розбій є 1 із найнебезпечніших кримінальних правопорушень числа тих які посягають насамперед на власність.

Саме розбій поєднує у собі не лише посягання на майнові інтереси а й на суму особу-потерпілого. Дослідження поняття розбою є досить актуальним станом на сьогодні, так як це сприяє кращому розумінню та тлумаченню положень про розбій у кримінальному законодавстві України.

Якщо ж звертаючись до законодавчого закріплення поняття розбій, то кримінальний кодекс України визначає його як виключно напад з метою заволодіння чужим майном яке поєднане в свою чергу із насильством що є досить небезпечним для життя чи здоров'я Особи яка в свою чергу постраждала від такого нападу або із погрозою застосування такого насильства до цієї ж особи. Як відомо, розбій за своєю суттю проявляється у нападі який в свою чергу поєднаний із насильством чи його погрози [20, с. 83].

Так багато вчених вважають що напад є раптовим для потерпілого своєрідною агресивною дією винного, який поєднаний із насильством чи погрози такого насильства, а саме за собою насильство це протиправне Винне діяння яке спрямована до потерпілого і яке є також небезпечним для його життя чи здоров'я.

На мою думку сам напад і повинен вважатися насильством, тобто без такого її протиправної дії як насильства напад не може вважатися. Такі поняття

визначають 1 і те ж явище що в свою чергу ототожнюють дане поняття. Виходячи з такого визначення яке визначена у кримінальному кодексі України розбій сам по собі не уточняє свого змісту, а створює лише так би мовити тавтологію, яка в свою чергу не дуже позитивно впливає на практику щодо застосування законодавства України, а також на тлумачення юридично правових норм.

Аналізуючи дане питання та вивчаючи думки різних вчених науковців юристів я не можу не погодитись із думкою Гуні І.І., який говорить що перегляд традиційного визначення розбою у кримінальному законодавстві України насамперед буде сприяти підвищенню ефективності в частині протидії Такому небезпечному прояві. Оскільки правильне розуміння такого поняття злочину сприяє правильній його в подальшому кваліфікації, тобто так званому формуванню точної кримінально-правової оцінки відповідного суспільно небезпечного діяння дії або без діяння [24, с. 61].

Таким чином, виходячи із вище зазначених мною фактів можна формувати насамперед визначення розбою. Ним варто вважати протиправне застосування сили, яка спрямована на певну визначену особу або ж певну визначну групу осіб насамперед з метою заволодіння їхнім майном, тобто чужим майном, яка є небезпечною для життя чи здоров'я цих осіб або ж із погрози застосування до них такої сили.

1.2. Історія розвитку законодавства, що встановлює кримінальну відповідальність за розбій

Варто зауважити що розгляд питання в частині кримінальної відповідальності за розбій передбачає насамперед занурення до вивчення даного поняття в історичному плані. Шляхи розвитку України станом на сьогодні не можуть бути правильно визначені якщо не враховувати самої історії а також специфіки та світовий історичний генезис який склався щодо кримінального правопорушення-розбою.

Беззаперечним є те що зародження кримінального права досягає найдавніших часів. Кримінальне право виникло і розвивалися разом із народом нашої держави та залежно від самого стану господарювання, суспільного управління, державної влади і правового значення [12, с. 47].

Так багатьом нам, відома класифікація кримінальних правопорушень за об'єктом ще з часів існування Руської правди. Згідно даного документу у світі існує кілька поглядів на сам об'єкт кримінального правопорушення під назвою розбій. Зокрема частина юристів, науковців вважають, що даний злочин повинен відноситися до групи злочинів щодо громадян, тобто родовим об'єктом кримінального правопорушення-розбою Має бути життя чи здоров'я людини чи громадянина. Поруч з цим розбій визнається одним із найтяжчих кримінальних правопорушень після вбивства. Однак вчений Іванов В.М. Зазначає що відповідно до класифікації кримінальних правопорушень згідно Руської правди розбій відноситься виключно до майнових злочинів, хоча за своєю природою формує дефініцію вбивство яке вчинене умисно, а убивця який вчинив умисне вбивство повинен називатись розбійником [13, с. 40].

На мою думку, категорію кримінального правопорушення щодо розбою, варто відносити до злочинів проти особи враховуючи формулювання термінів частині захисту життя і здоров'я особи які згідно конституції України до норм кримінального права ставляться на перше місце.

Одночасно хотілось би звернути увагу, що кримінальне правопорушення-розбій ні в якому разі не потрібно ототожнювати із грабування оскільки саме грабування відноситься до злочинів проти церкви та являє собою так би мовити 1 і самостійних складів складів злочину відповідно до норм Руської правди про яку ми говорили вище [14, с. 71].

Так надаючи характеристику даному питанню звертаю увагу що зміст категорії розбій завжди був різноманітним в залежності від його співвідношення в частині змісту таких категорій як крадіжка та грабіж.

Так, в давніх часів, найсуворішої санкцію щодо кримінальних правопорушень передбачалось саме за розбій який був поєднаний з вбивством.

У разі вчинення такого злочину особа не мала права на допомогу від сільської громади, не могла виплатити штраф та обов'язково видавались людиною для осуду народом та притягнення останнього до відповідальності.

Аналогічно роду хотілось би звернути увагу що кримінальне правопорушення під терміном розбій ні в якому разі не потрібно плутати із розбійним вбивством хоча вони є похожими але в цей час мають різні значення відповідно до Судебника 1550-го року який прийшов невмінні Руській правді.

Так, перше поняття розбою передбачає виключно склад кримінального правопорушення проти власності, а друге поняття, розбійне вбивство передбачає собою певного виду кваліфікований вид вбивства що в свою чергу відноситься до злочинів проти особистості, тобто проти фізичної особи.

Однак ані руська правда ані Судебник 1550-го року за своїм змістом не розкривали повністю ознак розбою що в свою чергу не давало повного уявлення про склад такого злочину. Наступним документом який прийшов на зміні Руській правді та Судебник у 1550-го року є Литовський статут 1588-го року, який містив у собі великий перелік кримінальних правопорушень.

Відповідно до даного документу розбоєм вважався виключно умисний напад на чужий дім двір або ж маєток, до даного складу кримінального правопорушення даним документом водилась обов'язкова ознака,-місце вчинення злочину, яка не була передбачена у жодному із вище вказаних мною історичних документах [13, с. 81].

Враховуючи такі документи як руську правду, Судебник 1550-го року, Литовський статут 1588-го року можна дійти висновку, що вказані документи були враховані при ухвалення нового кримінального кодексу України, який набрав чинності у 2001 році.

Так, кримінальний кодекс України реалізував кримінальну відповідальність за розбій у статті 187-й, яка була віднесена до злочинів проти власності а саме до розділу 6-го особливої частини Кримінального кодексу України. Саме цей документ, закріпив у собі історичні надбання розвитку Кримінальної відповідальності за розбій.

Станом на сьогодні розбій вважається одним із найнебезпечніших корисливу насильницьких злочинів проти власності. Однак на мою думку склад розбою який станом на сьогодні передбачені чинним кримінальним кодексом України ще не є досконалим. На сьогодні продовжується титанічна праця в частині удосконалення статті 187-ї Кримінального кодексу України [2].

Отже, кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення-розбій в останні роки зазнала певних змін. В більшості національним законодавством був взятий курс на удосконалення усіх норм кримінального права України, які передбачали кримінальну відповідальність за вчинення злочинів проти власності.

1.3. Розбій за кримінальним законодавством деяких зарубіжних країн

Надаючи характеристику даному питанню варто звернути увагу на те, що кримінальному законодавстві України та кримінальному законодавстві інших зарубіжних країн існує багато схожих підходів до визначення кримінального правопорушення розбій із поділом його на [25, с. 40]:

- насильницьке заволодіння майном;
- ненасильницький грабіж поєднаний із таким насильством тобто нешкідливим для життя і здоров'я особи;
- розбійний напад.

Дані критерії відповідають єдиному розумінню насильницького заволодіння майном у світовій практиці криміналізації через призму кримінального правопорушення під назвою розбій.

Як і в Україні так і інших зарубіжних країнах корисливу насильницькі злочини відносяться до категорії кризового рівня та тенденції обліку таких злочинів не відповідають загальному стану справ. В загальному рівень кримінального насильства у країнах такого типу як транзитивного, тобто таке що має екстремальні показники в Україні є відносно стабільним на протилежність зарубіжним країнам.

Так в Україні даний показник відображає відносно велику кількість реєстрації кримінальних правопорушень частині розбою, небажання потерпілих звертатися за допомогою до правоохоронних органів щодо розслідування такої категорії кримінальних правопорушень.

В частині теоретико-методологічних характеристик в частині кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення під назвою розбій пов'язане із визначенням насамперед сутності відповідальності за такий злочин в сучасній юриспруденції із урахуванням політичного впливу в цій сфері, основних напрямків щодо протидії злочинності, кваліфікації таких дій як за законодавством України так і за практикою іноземних країн [19, с. 82].

Так порівняльна характеристика складу кримінального правопорушення розбою за законодавством України і до прикладу за законодавством республіки Вірменії має бути спрямована не лише на юридично догматичний аналіз але й на предмету практичний допустимо як у кримінальному законодавстві таких країн як Німеччина, Польща та Італія у країнах у яких насамперед а зароджується підхід до протидії із розбійними нападами.

Аналіз складу розбою за кримінальним законодавством України та кримінальним законодавством інших зарубіжних країн свідчить лише про одне - необхідність чіткого законодавчого регулювання частині пріоритету прав людини.

Вказане дозволяє розглядати відносини майнової та особистої безпеки насамперед як безпосередні основні об'єкти розбою. Беручи до уваги те що основним безпосереднім об'єктом розбою встановлюється відносини власності, а додатковим - життя і здоров'я потерпілої особи, потребує значної корекції згідно з політико-правових ми реаліями які склалися в нашій державі станом на сьогодні [14, с. 82].

Так усвідомлення протиправності заволодіння чужим майном є суб'єктивної стороною розбою. У цьому ж випадку конструкція напад з метою викрадення в розумінні статті 175 Кримінального кодексу США більше відповідає правилам законодавчої техніки східноєвропейських країн за умови

використання такого терміну, як «наси́льство» замість «нападу» у майбутньому [10, с. 81].

Таким чином надаючи характеристику даному питанню можна дійти висновку що кримінальне законодавство України не є досконалим частині кваліфікації кримінального правопорушення-розбій однак аналізуючи норми зарубіжних країн світу також є певні прогалини які потребують удосконалення з урахуванням певних етнічних економічних соціальних та демографічних показників, що свідчить про можливість удосконалення такого законодавства у випадку чіткого та конструктивного розбору даного кримінального правопорушення в частині навіть самого його складу та санкції покарання яке буде призначатися у тій чи іншій країні до злочинці які вчинив таке кримінальне правопорушення.

РОЗДІЛ 2. ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБ'ЄКТИВНИХ ТА СУБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК РОЗБОЮ. ВІДМІННІСТЬ РОЗБОЮ ІЗ СУМІЖНИМИ СКЛАДАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

2.1. Об'єктивні ознаки розбою та їх відмінність від суміжних складів кримінального правопорушення

Відповідно до статті 41 Конституції України «кожен має право володіти, користуватись і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право власності є непорушним».

Розбій до своєю природою належить до 1 із найнебезпечніших насильницьку корисливих кримінальних правопорушень України. Основним безпосереднім об'єктом такого кримінального правопорушення є насамперед право власності [17, с. 62].

Щодо обов'язкового додаткового об'єкту то ними виступають життя або здоров'я потерпілої особи чи потерпілої групи осіб. Предметом такого кримінального правопорушення є рухоме майно яке насамперед являється чужим для злочинця який вчиняє такий вид кримінального правопорушення. Щодо об'єктивної сторони даного кримінального правопорушення то беручи зміст диспозиції статті 187-ї Кримінального кодексу України можна дійти висновку, що об'єктивна сторона полягає насамперед у нападі який поєднаний із насильством яке в свою чергу є небезпечним для життя та здоров'я особи чи групи осіб які зазнали нападу від злочинця або з погрозою сторони злочин це щодо застосування такого насильства до останніх [8, с. 92].

Варто зазначити, що розбій полягає у протиправному впливові на потерпілу особу під час якого обов'язково відбувається як зазвичай:

1. Застосування насильства яке є небезпечним для життя та здоров'я потерпілої особи або з погрозою застосування такого насильства або ж приведення потерпілої особи чи групи осіб у безпорадний стан.

2. Вилучення майна яке вважається чужим для особи злочинця.

Сам напад при вчиненні кримінального правопорушення розбій характеризується своєю агресивністю протиправністю для потерпілої особи а також і короткочасністю вчинення такого кримінального правопорушення. Напад може бути як відкрити так і таємним [17, с. 82].

В частині вчинення кримінального правопорушення із застосуванням вищесказаного мною нападу останній може бути органічна пов'язаний із фізичне або ж психічним насильством відносно потерпілого яке при розбої виступає одним із способів заволодіння чужим майном, тобто майном потерпілої особи. Розбій вважається закінченим кримінальним правопорушенням у виключно з моменту вчинення правопорушником нападу на потерпілу особу, при цьому для кваліфікації дій за статтею 187 Кримінального кодексу України не має жодного значення було чи не було фактично вилучене майно у потерпілого.

2.2. Суб'єктивні ознаки розбою та їх відмінність від суміжних складів кримінального правопорушення

Суб'єктом кримінального правопорушення розбій є фізична осудна особа яка досягла 14 річного віку.

В свою чергу суб'єктивна сторона кримінального правопорушення під назвою розбій характеризується прямим умислом із метою заволодіння насамперед чужим майном, тобто майном потерпілої особи [23, с. 90].

Варто звернути увагу, що розбоєм є виключно такий напад який вчинено і з метою заволодіння чужим майном потерпілої особи. Це свідчить що така мета повинна виникнути у злочинця ще до початку здійснення нападу або ж безпосередньо під час вчинення кримінального правопорушення. В іншому випадку матиме місце на кримінальне правопорушення під назвою розбій, а вказані діяння будуть кваліфікуватися за цією нормою яка передбачає насамперед кримінальну відповідальність за відповідний різновид насильства та статтею 185-ю чи 186-ї Кримінального кодексу України.

Варто зауважити що такий критерій як вона є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони будь-якого злочину. Без вини насамперед не може існувати будь-якої суб'єктивної сторони кримінального правопорушення а відповідно не може наставати будь-який вид і кримінальної відповідальності.

У чинному кримінальному кодексі України передбачені виключно дві форми вини це умисел та необережність. Щодо таких форм вини як мотив і вона це факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Звертаю увагу що не усі склади кримінальних правопорушень містить у собі певні мотиви або ж певну вину [7, с. 93].

Мотивом кримінального правопорушення визнається внутрішні спонукання злочинця яким він керується при вчиненні кримінального правопорушення, бо ти вважається один із рушійних сил вчинення того чи іншого злочину. Він насамперед визначається необхідними потребами для людини її інтереси а при вчиненні кримінального правопорушення набуває свого протиправного характеру. Такий критерій як мотив властивий виключно лише умисним кримінальним правопорушенням. У умисних кримінальних правопорушеннях мотив пов'язаний не тільки з діянням але й з певним наслідком який настає за вчинення того чи іншого злочину.

Розбій із своєї суб'єктивної сторони характеризується прямим умислом та наявністю мети а саме викрадення чужого майна тобто злочинець визнає певну суспільно небезпечність у своїх діях та бажає настання такої небезпеки.

2.3. Кваліфікуючі ознаки розбою та їх співвідношення із суміжними складами кримінальних правопорушень

Проблеми кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення розбій станом на сьогодні є досить недостатню по світліною у наукову юридичній літературі. Її дуже часто розглядають в окремих дослідженнях кримінальних правопорушень.

Розпочинає чи дане питання хотіла б звернути увагу що кваліфікуючи ознаки є додатковими ознаками Які разом з основними ознаками даного кримінального правопорушення утворюють більш небезпечний різновид складу кримінального правопорушення в такому випадку такий склад кримінального правопорушення називається кваліфікований.

В такому разі кваліфікуючи ознаки набувають статусу обов'язкових на рівні з ознаками основного складу кримінального правопорушення хоча і інколи дуже відрізняються від них. Як нам вже відомо відсутність одного з обов'язкових ознак складу кримінального правопорушення вказує нам насамперед на відсутність такого складу кримінального правопорушення взагалі або ж змушує нас кваліфікувати дії правопорушника за іншою частиною Кримінального кодексу України [21, с. 83].

Особливим кваліфікуючими складом кримінального правопорушення передбаченого частиною 4 статті 187 Кримінального кодексу України є розбій, який у свою чергу спрямовані виключно на заволодіння майном у великих або ж в особливо великих розмірах чи вчинений організованою групою осіб або ж якщо він поєднаний із так званим заподіянням тяжких тілесних ушкоджень відносно потерпілої особи або потерпілої групи осіб відповідно до яких здійснювались протиправні діяння правопорушника.

Під насильством розуміється:

фізичне насильство – «небезпечне суспільно небезпечне для життя та здоров'я потерпілої особи які охоплюють: умисне легке тілесне ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності, середньої тяжкості та важкі тілесні ушкодження, замах на вбивство, вбивство».

психічне насильство – «реальна погроза застосуванням зазначеного фізич-ного насильства, у тому числі погроза вбивства» [6, с. 92].

Варто зауважити що в такому випадку закон не вимагає фактичного заволодіння майном потерпілої особи На відповідну суму. Кваліфікований та

особливо кваліфікований у розбій також мають конструкцію так званого усіченого складу кримінального правопорушення.

Тобто, з об'єктивної сторони даного злочину це виглядає як Напад із основною метою заволодіння чужим майном у великих або ж у особливо великих розмірах. З моменту нападу такий розбій вважається закінченим кримінальним правопорушенням.

РОЗДІЛ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ РОЗБОЮ, ГРАБЕЖУ, ВИМАГАННЯ ТА БАНДИТИЗМУ В ПОРІВНІННІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.

Кримінальні правопорушення проти власності вважається одним із найпоширеніших, тому в кримінальному законодавстві досить часто відбуваються відмежування тобто визначення дії зазначенням. Для правильна кваліфікації а також і для правильного відмежування розбою від схожих кримінальних правопорушень таких як крадіжка бандитизм грабіж та вимагання варто чітко визначати певні відмінності між суміжними складами кримінальних правопорушень та вміти в свою чергу розпізнавати у них виключно той складу кримінального правопорушення який був вчинений злочин це.

Наприклад розмежовуючи розбій від крадіжки варто звернути увагу на те що відповідно до статті 185 Кримінального кодексу України крадіжка вважається таємним викраденням чужого майна в свою чергу розбій вважається нападом задля заволодіння чужим майном. Такий напад в більшості має елементи насильства, який становить небезпеку для життя чи особи чи здоров'я особи, яка зазнала такого нападу напад також може не містити ознаки насильства про те таким насильством можуть погрожувати аби досягти певної цілі.

В юридичній та науковій літературі кримінальне правопорушення крадіжку описують як непомітне для власника або ж охоронця викрадення за їх відсутності або ж присутності їхнього майна або вірного їм майна. При цьому останні не помічають факту розкрадання такого майна через різні обставини [7, с. 92].

Вважаю що кримінальне правопорушення крадіжка та розбій слід розмежовувати встановлюючи у вчиненні крадіжці причинно-наслідковий зв'язок між видом вчиненого діяння тобто при крадіжці це таємний спосіб та

матеріальної шкодою збитками завдані при вчиненні кримінального правопорушення.

Варто також звернути увагу і на різницю між насильницьким грабежем та розбоїв, які визнаються головним чином характером застосованого до потерпілої особи насильства. Розбій є своєрідним нападом який поєднаний із вищевказаним насильством яке в свою чергу є небезпечним для життя так і для здоров'я потерпілої особи а насильницькі грабіж в свою чергу відрізняється не небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого чи впливом такого насильства на людину.

На мою думку насильство для заволодіння Чужим майном яке вчинено із застосуванням певного виду зброї чи інших предметів завжди варто розглядати як розбій незалежно від того які наслідки настали при вчиненні таких дій.

Головних ознак відповідно які розрізняють ці кримінальні правопорушення є [8, с. 71]:

1. Спосіб посягання
2. Характер насильства
3. Момент закінчення кримінального правопорушення

Звертаю увагу, що різниця між кримінальним правопорушенням під назвою грабіж та розбій також полягає у моменті завершення такого кримінального правопорушення.

Так наприклад якщо кримінальне правопорушення розбій вважається завершеним з моменту здійснення насильства незалежно від того чи була досягнута мета кримінального правопорушення тобто мета заволодіння таким майном, то грабіж може визнаватись завершеним кримінальним правопорушенням лише у випадку якщо злочинець заволодів таким майном тобто досяг своєї мети [13, с. 28].

Що ти розмежування розбою від бандитизму то варто говорити що така процедура відбувається виключно у випадку коли розбій вчиняються організованою групою тобто за частиною 4 статті 187 Кримінального кодексу України.

Схожість ознак кримінального правопорушення розбою та бандитизму полягає в тому що бандитизм може бути поєднаний із застосуванням відносно потерпілих насильства яке є виключно небезпечно для життя та здоров'я останніх. Життя і здоров'я потерпілої особи є виключно додатковим об'єктом. У бандитизмі об'єктом виступає громадська безпека а додатковим об'єктом кримінального правопорушення виступає власність [20, с. 124].

При вчиненні кримінального правопорушення бандитизм завжди застосовують зброю а розбій може бути вчинений і без застосування такої зброї, також у роз з розбої зброю використовують суто за призначенням а у вчиненні кримінального правопорушення під назвою бандитизм важлива лише наявність такої зброї у злочинця. Таким чином розбійний напад кваліфікується виключно тоді, коли зброя була застосована під час нападу, а отже ж сам от озброєної банди вважається вчиненим навіть коли я бандити не застосовано такої зброї проте вона була у них наявна.

Поряд з цим варто зауважити що при бандитизмі наявність зброї повинна бути навіть і лише у одного члена такої банди а у інших учасників такої зброї бути не повинно проте останні повинні знати що така зброя перебуває у одного із їх учасників. Розбій також може бути вчинений виключно однією особою а от щодо вчинення кримінального правопорушення під назвою панди диск він вчиняються виключно озброєною групою осіб.

Яким чином підводячи підсумок даного питання варто дійсним дійти висновку що суть розбою полягає насамперед у прагненні злочинця заволодіти зло чинним шляхом чужим майном застосовуючи при цьому насильство до потерпілої сторони [11, с. 44].

Проте існує ряд складнощів у правильності кваліфікації розбою та відмежування такого кримінального правопорушення від інших кримінальних правопорушень і суміжним складом злочину. Про це свідчить неодноразово та неоднозначно оцінка такого виду кримінального правопорушення у наукових працях різних юристів правників дослідників та науковців.

ВИСНОВОК

Розвиток кримінально-правових норм частині кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення під назвою розбій відбувається на різних етапах становлення нашої держави а також і кодифікації кримінального права в Україні. В тлумачення поняття розбою в іноземних державах відрізняється від вітчизняного та є більш гуманнішим.

У Польщі зазвичай не проводиться диференціація кримінальної відповідальності залежно від інтенсивності заподіяного насильства при вчиненні кримінального правопорушення розбою, оскільки злочином у них охоплюється лише створення так званої небезпеки небезпечних протиправних дій для життя тої чи іншої Особи.

Відтак заподіяння шкоди здоров'ю чи життю потерпілої особи у кожному випадку потребує додаткової кваліфікації з боку держави. Кримінальний кодекс федеративної республіки Німеччини під поняттям розбою в свою чергу розуміє застосування насильства відносно особи з реальної небезпекою для її життя з метою заволодіння чужою річчю чи з наміром привласнити собі таку річ.

Кримінальне право США відносить розбій до кримінальних правопорушень проти життя а не проти власності. В свою чергу це пояснюється лише тим що Американське законодавство зазвичай звертає увагу на охорону Життя і здоров'я людини а не на належних їй майнових благ.

Кримінальне правопорушення розбій у реальності є дуже складним злочином який в свою чергу складається із 2 тісно пов'язаних дій це насильство яке є небезпечним для потерпілого а також заволодіння його майном. Ці дії чітко відбивають сутність розбійного нападу, де 1-а дія визначається як допоміжна а 2-а як основна відповідно до них розбій має свій об'єкт посягання.

Аспекти відмежування кримінального правопорушення розбою від інших суміжних складів кримінальних правопорушень є досить широкі хоча мають багато неточностей які були мною описані вище.

Варто зауважити що правильно кваліфікувати та а також відмежовувати розбій від схожих кримінальних правопорушень необхідно чітко визначати основні відмінності таких кримінальних правопорушень. На практичній діяльності кваліфікації кримінального правопорушення розбою викликає дуже багато питань щоб в свою чергу породжують дуже багато сумнівів. Для правильної кваліфікації дій злочинця за статтею 187-й реально кодексу України необхідно насамперед встановити спрямованість умислу, Факт проникнення та вагомість щодо погрози життю потерпілому.

Наостанок хочу наголосити що у науковій літературі відсутні в комплексні дослідження кримінально-правових аспектів частині кримінального правопорушення під назвою розбій як 1 із видів злочинного посягання проти власності. Нажаль у вітчизняній право застосов чи є практиці залишається дуже багато спірних питань щодо кваліфікації розбою, відмежування його від інших суміжних складів кримінальних правопорушень що найперше це стосується грабежу та вимагання яким приділено найбільшу увагу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України Закон України від 28.06. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 02.03.2023р.)
2. Кримінальний кодекс України: Закон України 05.04. 2001 № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 02.03.2023).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України 13.04.2012 № 4651- VI : [URL]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print1385149626864866> (дата звернення 02.03.2023).
4. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. за заг. ред В.В. Топчія; наук. ред. В.І.Антипова. Вінниця : ТОВ «НіланЛТД», 2017.
5. Альошин Д. П. Кримінальна відповідальність за розкрадання, вчинені у співучасті : дис. канд. юрид. наук. 12.00.08, Альошин Дмитро Петрович. 2003.
6. Бажанов М.І. Кримінальне право України: Загальна частина: Підруч. Бажанов М.І., Баулін Ю.В., Борисов В.І. та ін; За ред. М.І. Бажанова. 2-е вид., перероб. і допов. ЮрінкомІнтер, 2004.
7. Глібко В.М. Особливості розслідування грабежів і розбійних нападів. Проблеми законності: збір. наук. Праць. Вип. 132. Харків, 2016.
8. Гонгало С.Й. Щодо визнання предметів «холодною зброєю» Наукові записки. Серія «Право». Острог: НаУ «ОА», 2002.
9. Горішний О.О. Кваліфікуючі ознаки складу розбою. Науковий вісник Дніпропетровського університету внутрішніх справ. Дніпропетровськ, № 1.
10. Дітріх О.І. Загальна характеристика корисливих посягань на власність із застосуванням насильства. Підприємництво, господарство і право. 2008. № 10.
11. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження. монографія. Ю.А. Дорохіна. Київ. нац. торг.-екон. унт, 2016.
12. Загороднюк С.О. Застосування норм кримінального права у правоохоронній діяльності ОВС. Херсон: ХФЗЮІ МВС України, 2001.

13. Зарудня Л.Б. Специфіка окреслення суб'єктивної сторони розбою. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 30 (69), № 6, 2019.

14. Зарудня Л.Б. Специфіка сучасного визначення об'єкта розбою та окреслення його об'єктивної сторони. Науковий вісник публічного та приватного права. – Випуск 4, том 1, 2019.

15. Ільїна О.В. Кримінально-правова характеристика кваліфікуючих ознак корисливих злочинів проти власності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 О.В. Ільїна. К.:Київський національний університеті імені Тараса Шевченка, 2007.

16. Історія держави і права України. У 2-х томах: підручник для студ. юрид. спец. ВНЗ.наук. ред. В. Я. Тацій, А. Й. Рогожин, В. Г. Гончаренко. Київ, 2003.

17. Казміренко В.О. Історичні передумови розбою як суспільно небезпечного явища. В.О. Казміренко. Актуальні проблеми держави і права. 2015. Вип. 75.

18. Казміренко В.О. Психологічна сутність суб'єктивної сторони розбою Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України, № 2, 2015.

19. Лащук Є.В. Предмет злочину в кримінальному праві України : дис кандидата юрид. наук. 12.00.08. Є.В. Лащук. Київ, 2005.

20. Логвиненко А.М. Кримінологічна характеристика осіб злочинців, які вчиняють розбійні напади на банківські установи. А.М. Логвиненко. Право і Безпека. 2010. № 3.

21. Навроцький В.О. Злочини проти власності. Лекції для студентів юридичного факультету. В.О. Навроцький. Львів :юридичний факультет ЛДУ ім. Івана Франка. 1997.

22. Навроцький В. Кваліфікація злочинів у суміжні кримінально-правові поняття. Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. Серія юридична. 1999. Вип. 34.

23. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України за ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка та ін. 2-ге вид., перероб. та доп. Дакор, 2008.
24. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн. М.І.Мельник, М.І.Хавронюк. Атіка, 2012 .
25. Паламарчук К.В. Генезис кримінальної відповідальності за розбій. Інноваційні методи реформування правовідносин у сучасних умовах : матеріали 9-ї міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 10 квітня 2012 року. – Тернопіль, 2012.
26. Паламарчук К.В. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки розбою за кримінальним правом України та іноземних держав. Актуальні питання кримінологічної політики в Україні: матеріали міжвузівської науково практичної конференції, 25 квітня 2012 року.
27. Паламарчук К.В. Теоретичні та методологічні засади порівняльно правового дослідження кримінальної відповідальності за розбій. – Митна справа. 2012. № 6.
28. Паламарчук К.В. Кримінальна відповідальність за розбій: порівняльно правове дослідження: дис.канд. юр. наук (докт. філософії): 12.00.08. – Київ, 2017.
29. Пасічник М. С. Історія України: державні процеси, розвиток культури та політичні перспективи. 2-ге вид., стереотип. Київ, 2006.